

Hørings svar fra LNU - forslag til endringer i folkehelse loven

LNU takker for muligheten til å komme med innspill til forslagene om endringer i folkehelse loven. Som paraplyorganisasjon for over 100 barne- og ungdomsorganisasjoner, som samlet representerer rundt 600 000 medlemskap, ser vi lovendringene som en viktig anledning til å styrke folkehelse arbeidet rettet mot barn og unge.

Vi anerkjenner at de foreslåtte endringene i loven adresserer mange av de utfordringene som møter barn og unge i dag, spesielt innen psykisk helse, ensomhet og sosial ulikhet. Samtidig ser vi behov for ytterligere konkretisering og forpliktelser som sikrer barn og unges beste i det fremtidige folkehelse arbeidet.

Hensynet til barnets beste

LNU er positive til forslaget om å innlemme prinsippet om barnets beste i folkehelse loven. Dette styrker arbeidet med å sikre at folkehelse tiltak tar utgangspunkt i barn og unges behov, i tråd med Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon. Dette er et viktig steg for å sette barns interesser og rettigheter i sentrum av folkehelse arbeidet.

Barnets beste er en grunnleggende og omfattende forpliktelse som krever mer enn en generell henvisning i lovteksten. For å sikre at dette prinsippet får reell betydning, ser vi behov for tydeliggjøring av hvordan det kan operasjonaliseres i praksis. Dette innebærer at prosesser og tiltak som retter seg mot barn og unge, bør utformes i tråd med barns faktiske behov og rettigheter. Videre må barn og unge gis mulighet til å delta aktivt i beslutninger som berører dem, i tråd med barnekonvensjonen artikkel 12. For å oppnå dette bør det utarbeides nasjonale veiledere som sikrer en helhetlig og ensartet tilnærming.

Ensomhet blant ungdom

Vi deler departementets bekymring for økt ensomhet blant ungdom og ser positivt på at dette trekkes frem som en folkehelse utfordring. Ensomhet blant unge krever en samordnet innsats der både kommunale myndigheter og frivillige organisasjoner bidrar aktivt. Frivilligheten spiller en nøkkelrolle ved å skape inkluderende arenaer og sosiale fellesskap for barn og unge.

For at innsatsen mot ensomhet skal lykkes, er det avgjørende at det tilrettelegges for lavterskeltilbud og møteplasser som er lett tilgjengelige. Videre bør myndighetene sikre forutsigbare rammevilkår og økt støtte for frivillige organisasjoner, slik at de kan fortsette å styrke sitt arbeid for å redusere ensomhet og fremme psykisk helse.

Samarbeid med frivillige organisasjoner

LNU mener at et tett samarbeid mellom kommuner og frivillig sektor er essensielt for å oppnå målene i folkehelse loven. Barne- og ungdomsorganisasjonene bidrar aktivt til å skape helsefremmende aktiviteter og inkluderende fellesskap. For å sikre dette samarbeidet bør det etableres partnerskapsavtaler mellom kommuner og organisasjoner, samt utarbeides retningslinjer som fremmer gode rammer for frivillighetens bidrag.

Tilgjengelige lokaler og gode rammevilkår er nødvendig for å styrke frivillighetens rolle i folkehelsearbeidet. Forutsigbarhet sikrer at organisasjonene kan utvikle og opprettholde tiltak som fremmer trivsel og livskvalitet for barn og unge.

Vi støtter departementets forslag om å legge til samarbeid med frivillige organisasjoner i § 22 om statlige myndigheters ansvar for folkehelsen. Vi er også positive til at samarbeid med frivillig sektor nevnes i forbindelse med avsnittet om forskning og innovasjon, i § 20 om fylkeskommunenes ansvar.

Kommunale tiltak for barn og unge

Forslaget om å samle kommunenes ansvar for folkehelsearbeid i ett kapittel bidrar til tydelighet og styrker muligheten for systematisk oppfølging av barn og unges behov. Kommunene bør forpliktes til å involvere barn og unge i utviklingen av tiltak, samtidig som ressursrammene sikres for å opprettholde kvaliteten i arbeidet.

Trygg! - Forebygging av vold og overgrep

Et av LNUs prosjekter er finansiert gjennom folkehelseprogrammet for folkehelsearbeid, prosjektet heter *Trygg!*. Dette prosjektet har som mål å forebygge vold og overgrep i barne- og ungdomsorganisasjoner. Gjennom å tilby rådgivning, kompetanseheving og veiledning bidrar *Trygg!* til å skape trygge og inkluderende fellesskap hvor barn og unge kan delta uten frykt for krenkelser, vold eller overgrep.

Dette prosjektet viser hvordan frivilligheten kan spille en sentral rolle i å styrke folkehelsen og samtidig skape trygghet og tillit i organisasjonslivet. Vi oppfordrer til at *Trygg!* sikres midler som muliggjør videreutvikling av tiltakene. Videre bør liknende initiativer prioriteres som en del av den nasjonale folkehelsestrategien, da de fremmer både trygghet og trivsel.

Vi mener at samarbeidet mellom myndigheter og frivillige organisasjoner bør styrkes for å sikre at flere barn og unge får tilgang til trygge arenaer der de kan utvikle seg og bidra.

Det er positivt at departementet foreslår å legge inn vold og overgrep i bestemmelsen om aktuelle tiltak. En slik bestemmelse kan ha mye å si for å ansvarliggjøre kommunene. Prosjektet *Trygg!* er nettopp et slikt tiltak som har arbeidet godt mot å forebygge og håndtere vold og overgrep i barne- og ungdomsorganisasjonene i lang tid.

Prinsipper for folkehelsearbeidet

Prinsippene om kunnskapsbasert arbeid og hensynet til barnas beste legger et godt grunnlag for et mer inkluderende og langsiktig folkehelsearbeid. LNU oppfordrer til at barn og unge systematisk inkluderes i prosesser som angår deres helse og livskvalitet. Dette kan styrkes gjennom nasjonale retningslinjer som tydeliggjør hvordan prinsippene skal operasjonaliseres i praksis.

Avslutning

LNU mener at de foreslåtte endringene i folkehelseloven gir et godt grunnlag for å styrke folkehelsearbeidet for barn og unge. Samtidig er det avgjørende å sikre at loven forplikter til konkrete tiltak og systematisk involvering av barn og unge, samt at frivilligheten gis tydelige rammer og ressurser for å bidra i dette arbeidet.

Vi ser frem til å bidra videre i dette viktige arbeidet og står til disposisjon for ytterligere dialog og innspill.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink that reads "Ragnhild B. Vassbotn".

Ragnhild Bjørkum Vassbotn
Generalsekretær

A handwritten signature in black ink that reads "Jakob Ø. Aanderaa".

Jakob Øvensen Aanderaa
Styreleder